

Lviv
Polytechnic

HERE Team
Ukraine
Erasmus+

Від нових стандартів вищої освіти до нових освітніх програм

РАШКЕВИЧ Юрій Михайлович

Доктор технічних наук, професор

Проректор з міжнародних зв'язків

Національний університет «Львівська політехніка»

Член Національної команди експертів із реформування вищої освіти України

Роль результатів навчання (Стівен Адам)

В процесі **проектування освітньої програми** та окремих її модулів результати навчання допомагають:

- Забезпечити логічність та послідовність в програмі та модулі.
- Виявити області перекривання між навчальними програмами та модулями.
- Розробникам навчальних дисциплін чіткіше визначити основні цілі дисципліни, відповідність їм змісту та складових конспекту, а також виявити, чи закладений в дисципліну розвиток компетентностей.
- Виявити взаємозв'язки між викладанням, навчанням та оцінюванням, покращити структуру та зміст дисципліни, засвоєння її студентами.
- Покращити інформованість студентів про систему та критерії оцінювання, зробити його більш ефективним та різноманітним.

Роль результатів навчання (Стівен Адам)

В системі **забезпечення якості** результати навчання:

- Покращують прозорість та порівняльність стандартів між та всередині кваліфікацій.
- Підвищують довіру та практичну цінність освітніх програм та кваліфікацій.
- Будучи опорними точками програми, відіграють ключову роль у виробленні та оцінюванні освітянських стандартів.

Роль результатів навчання (Стівен Адам)

Результати навчання надають **студентам**:

- Достатньо повну інформацію для точного визначення того, що зможуть досягнути студенти після успішного закінчення програми.
- Порадник для допомоги у виборі окремих модулів та програми в цілому, що підвищить ефективність навчання.
- Повну і зрозумілу інформацію для працедавців та навчальних закладів (у випадку продовження навчання на вищому рівні) щодо змісту отриманої освіти та здобутих компетентностей в контексті даної спеціальності.

Роль результатів навчання (Стівен Адам)

Допомога у розвитку **академічної мобільності**:

- Сприяють академічній мобільності студентів, оскільки значно полегшують визнання отриманих кваліфікацій.
- Покращують зрозумілість кваліфікацій.
- Спрощують трансфер кредитів.
- Забезпечують певний стандартний формат, який допомагає реалізації навчання впродовж життя, а також створює можливості реалізації особам, що навчаються, власних траєкторій навчання всередині та між різними освітніми системами.

Роль програмних результатів навчання

---

1. Відіграють ключову роль в процесах перевірки достовірності та визнання кваліфікацій.
2. Надають розуміння про те, що студент знає, розуміє та спроможний продемонструвати після успішного завершення періоду оцінювання навчальних досягнень, що привело до отримання кваліфікації.
3. Пов'язані з відповідними дескрипторами рівня циклу.
4. Повинні включатися в Додаток до диплома.

Результати навчання: означення

Результат навчання – письмове формулювання того, що, як очікується, повинен бути здатним виконувати успішний студент/здобувач освіти по закінченні модуля/дисципліни/програми.

В роботі *D. Kennedy, A. Hyland, N. Ryan. Writing and Using Learning Outcomes: A Practical Guide* представлено понад 10 інших визначень, проте усі вони мають дві спільні особливості:

- результати навчання сфокусовані на очікуваних досягненнях студента;
- результати навчання сфокусовані на тому, що повинен би продемонструвати (знає, розуміє, здатен зробити) студент/здобувач освіти після завершення навчання.

Означення результатів навчання у вітчизняних документах

Закон України «Про вищу освіту» та Національний освітній глосарій: вища освіта:

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, **набутих особою** в процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Національна рамка кваліфікацій:

Результати навчання – компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які **набуває та/або здатна продемонструвати особа** після завершення навчання.

Проект Закону про освіту (не остання версія):

Результат навчання – знання, способи мислення, погляди, цінності, навички, уміння, інші особисті якості, які **здатна продемонструвати особа** після успішного завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Означення результатів навчання у проекті ТЮНІНГ

Результати навчання – формулювання того, що **повинен** знати, розуміти, бути здатним продемонструвати студент після завершення навчання.

Можуть відноситися до окремого модуля курсу, або також до періоду навчання (програми першого, другого чи третього циклів).

Результати навчання визначають вимоги до присудження кредиту

Tuning Educational Structures in Europe
Налаштування освітянських структур в Європі

<http://tuning.unideusto.org/tuningeu>

Означення результатів навчання у вітчизняних документах

Закон України «Про вищу освіту» та Національний освітній глосарій: вища освіта:

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, **набутих особою** в процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Національна рамка кваліфікацій:

Результати навчання – компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які **набуває та/або здатна продемонструвати особа** після завершення навчання.

Проект Закону про освіту:

Результат навчання – знання, способи мислення, погляди, цінності, навички, уміння, інші особисті якості, які **повинна продемонструвати особа** після успішного завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Означення компетентностей у вітчизняних документах

Закон України «Про вищу освіту»:

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь та практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних та громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає **здатність особи** успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Національна рамка кваліфікацій:

Компетентність – **здатність особи** до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості.

Національний освітній глосарій: вища освіта :

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає **здатність особи** успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Означення компетентностей у проекті ТЮНІНГ

Компетентності являють собою динамічне поєднання знань, розуміння, навичок, умінь та здатностей; розвиток компетентностей є метою освітніх програм; компетентності формуються в різних навчальних дисциплінах і оцінюються на різних етапах.

- Компетентності виникають в особи.
- Компетентності далеко не завжди можна чітко виміряти.
- Компетентності формуються протягом освітньої програми в цілому, а деколи, навіть можуть переходити на вищий цикл освіти.
- Перелік компетентностей (модель фахівця, ОКХ) в основному визначається зовнішніми по відношенню до університетської системи стейкхолдерами: працедавцями, професійними асоціаціями, випускниками тощо.

Протиріччя європейських мета-рамок

Рамка кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти (*The Framework of Qualifications for European Higher Education Area, FQ-EHEA*)

1. Знання та розуміння.
2. Застосування знань і розумінь.
3. Формування суджень.
4. Комунікація.
5. Уміння навчатися.

Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя (*European Qualifications Framework for Life Long Learning, EQF-LLL*)

1. Знання (теоретичні та/або фактологічні).
2. Уміння/навички (когнітивні та практичні).
3. Компетентності (в першу чергу – автономність та відповідальність).

Національна рамка кваліфікацій в Україні

Про затвердження **Національної рамки кваліфікацій**/ Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11. 2011 р., № 1341

1. Знання.
2. Уміння.
3. Комунікація.
4. Автономність та відповідальність.
5. Інтегральна компетентність

Стаття 10. Стандарти вищої освіти

3. Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:
- 1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
  - 2) **перелік компетентностей випускника**;
  - 3) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, **сформульований у термінах результатів навчання**;
  - 4) форми атестації здобувачів вищої освіти;
  - 5) вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
  - 6) вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

Програмні результати навчання

Програмні результати навчання ступеневої освітньої програми є набором тверджень про те, що, **як очікується**, студент повинен знати, розуміти та бути здатним продемонструвати після того, як він виконав усі завдання та успішно пройшов усі екзамени/оцінювання, а також отримав ступінь (проект *Co-Re 2*).

Вимоги до результатів навчання

Результати навчання повинні бути (Co-Re 2):

- **Конкретними** (забезпечувати достатню деталізацію, написані зрозумілою мовою).
- **Об'єктивними** (сформульованими нейтрально, уникаючи суб'єктивності і неоднозначності).
- **Досяжними** (реалістичними з точки зору часу та ресурсів, необхідних для їх досягнення).
- **Корисними** (повинні сприйматися як такі, що відповідають рівню вищої освіти та вимогам/очікуванням громадянського суспільства).
- **Відповідними** (відповідати кваліфікаційним вимогам).
- **Мати характер стандартів** (визначати стандартні вимоги, які повинен осягнути студент).

Однією із найважливіших характеристик РН є їх **вимірюваність**, оскільки саме за результатами оцінювання досягнення студентом РН приймається рішення щодо зарахування даного модуля/навчальної дисципліни та присудження кредитів, а також ставиться відповідна оцінка.

Формулювання результатів навчання

Результат навчання зазвичай включає 5 ключових компонент:

1. Основне дієслово (рекомендується використовувати словник дієслів таксономії Блума).
2. Тип результату навчання.
3. Тема або предмет навчання: галузь знань, професійна діяльність, здатність виконувати, або якась особлива навичка.
4. Стандарт/форма представлення РН.
5. Обсяг/контекст - відображення ширини, глибини та складності навчання

Таксономія Блума (когнітивна сфера)

Знання (Knowledge) – здатність запам'ятати або відтворити факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи тощо) без необхідності їх розуміння.

Розуміння (Comprehension) – здатність розуміти та інтерпретувати вивчене. Це означає уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворити словесний матеріал в, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань.

Застосування (Application) – здатність використати вивчений матеріал в нових ситуаціях, наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач.

Аналіз (Analysis) – здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних.

Синтез (Synthesis) – здатність поєднати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю.

Оцінювання (Evaluation) – здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі.

Таксономія Блума (когнітивна сфера)

Отримання інформації (Receiving). Характеризує бажання (направленість) студента отримати необхідну інформацію (уважне вислуховування співбесідника, чутливість до соціальних проблем тощо).

Зворотна реакція (Responding). Стосується активної участі студента в навчальному процесі (виявлення інтересу до предмету, бажання висловитися, зробити презентацію, участь в дискусіях, бажання пояснити та допомогти іншим).

Ціннісна орієнтація (Valuing). Коливається в діапазоні від звичайного визнання певних цінностей до активної їх підтримки. Приклади: віра в демократичні цінності, визнання ролі науки в повсякденному житті, турбота про здоров'я оточуючих, повага до індивідуального та культурного різноманіття.

Улаштування/організація (Organization). Стосується процесів, із якими стикаються особи, коли необхідно поєднати різні цінності, вирішити конфлікти між ними, засвоїти певну систему цінностей. Приклади: особа визнає необхідність балансу між свободою та відповідальністю в демократичному суспільстві, визнає власну відповідальність за свої вчинки, сприймає стандарти професійної етики, адаптує свою поведінку до прийнятих системних цінностей.

Охарактеризування (Characterization). На даному рівні особа має сформовану систему цінностей, що визначає її відповідну послідовну та передбачувану поведінку. Приклади: самостійність та відповідальність в роботі, професійна повага до етичних принципів, демонстрація доброї професійної, соціальної та емоційної поведінки, здорового способу життя тощо.

Приклад фахового програмного результату навчання

[Студентом] продемонстроване знання європейської та світової хронології, особливо - в період з 1500 року, він здатен описати в синтетичних термінах основні підходи до вивчення європейських імперій, а також світової та глобальної історії.

Продемонструвати, описати	знання	європейської та світової хронології, особливо - в період з 1500 року	описати в синтетичних термінах	основні підходи до вивчення європейських імперій, а також світової та глобальної історії
Дієслово	Тип	Предмет	Стандарт	Обсяг/контекст

Приклад фахового програмного результату навчання

[Студентом] продемонстрована здатність вирішення наукової проблеми, використовуючи відповідні джерела та бібліографію та даючи критичну оцінку для своїх висновків у формі розповідного тексту обсягом приблизно 60 сторінок.

Вирішити	використовуючи відповідні джерела та бібліографію (навичка)	Наукова проблема	критична оцінка, розповідний текст	висновки обсягом приблизно 60 сторінок
Дієслово	Тип	Предмет	Стандарт	Обсяг/контекст

Приклад фахового програмного результату навчання

Здатність здійснювати вимірювання фізичних величин і проводити дослідження шляхом планування, здійснення та аналізу результатів експериментів, співставити отримані результати із існуючими знаннями та теоріями, а також зробити висновки (включаючи ступінь невизначеності).

Здатність здійснювати	вимірювання (знання)	фізичні величини	проводити дослідження шляхом планування, здійснення та аналізу результатів експериментів	співставити отримані результати із існуючими знаннями та теоріями, а також зробити висновки (включаючи ступінь невизначеності)
Дієслово	Тип	Предмет	Стандарт	Обсяг/контекст

Програмний результат навчання: *креативність*

Рівень	Програмний результат навчання
Бакалаврський	Виявлена здатність генерувати та поширювати нові ідеї, або генерувати інноваційні вирішення для відомих проблем або ситуацій
Магістерський	Виявлена здатність генерувати оригінальні, якісно нові ідеї, які можуть бути однозначно та аргументовано сприйнятими як в знайомих, так і в незнайомих ситуаціях.
Освітньо-науковий	Виявлена здатність долучатися новими, практичними, прикладними та комплексними ідеями та розв'язками, що впливають на практичне виконання поставлених завдань.

Вимоги до результатів навчання

- S** - specific - конкретними
- M** - measurable - вимірними
- A** - attainable/achievable - досяжними
- R** - relevant - доречними/релевантними
- T** - timely – своєчасними

Структура результату навчання

- Використовуйте активне дієслово, щоб висловити те, що здобувачі повинні знати і бути в змозі зробити (наприклад, випускники можуть "описати", "реалізувати", "зробити висновки", "оцінювати", "планувати" ...).
- Вкажіть на те, до чого (об'єкт, уміння) цей результат відноситься (наприклад, може пояснити "функції апаратних компонентів", може представити "дизайн вітальні від руки" ...).
- Вкажіть модальність, яка підтверджує досягнення результату навчання (наприклад, "подати огляд" матеріалів, найбільш часто використовуваних в електро-інженерії, "розробити науковий проект, застосувавши сучасні наукові методи" ...).

Приклад: інженерна програма першого циклу

Після закінчення цієї програми студент буде здатен:

- виводити та застосовувати рішення на основі знань точних наук, інженерних наук, техніки та математики;
- визначати, формулювати, аналізувати і вирішувати технічні проблеми;
- розробляти систему, компонент або процес для задоволення конкретних потреб, планувати і проводити експерименти для аналізу та інтерпретування даних;
- працювати ефективно одноосібно, у складі команди і в мультидисциплінарному оточенні, застосовуючи здатність до навчання впродовж життя;
- ефективно взаємодіяти з інженерним співтовариством та суспільством в цілому.

Volker Gehmlich, HS Osnabrueck, Germany (HERE Seminar Warsaw, 19-20 September, 2016)

Студент Суб'єкт	Що робить? Активне дієслово	Для чого? Об'єкт	Як? Модальність
буде здатен	виводити, застосовувати	рішення	на основі знань точних наук, інженерних наук, техніки та математики
	визначати, формулювати, аналізувати, вирішувати	технічні проблеми	
	розробляти, планувати, аналізувати, інтерпретувати	системи, компоненти, процеси, дані	для задоволення конкретних потреб
	працювати	одноосібно, у складі команди, в мультидисциплінарному оточенні	ефективно
	взаємодіяти/комунікувати	одноосібно, у складі команди, в мультидисциплінарному оточенні	ефективно

Приклад відображення

Програмний результат навчання	КОП 1	КОП 2	КОП 3	КОП 4
виводити, застосовувати			+	+
визначати, формулювати, аналізувати, вирішувати	+	+	+	+
розробляти, планувати, аналізувати, інтерпретувати		+		+
працювати		+	+	+
взаємодіяти/ комунікувати	+		+	+

Приклад: магістерська програма з комп'ютерних наук

Після закінчення цієї програми студент буде здатен:

- здійснювати розв'язування проблем в академічних і промислових умовах;
- використовувати, регулювати та створювати великі обчислювальні системи;
- ефективно працювати в якості члена команди;
- планувати та виконувати науковий або промисловий дослідницький проект;
- укладати праці і доповіді на професійному рівні, що відповідає якості викладу змісту робіт, які подаються до друку;
- готувати та проводити семінари на професійному рівні;
- здійснювати незалежне та ефективно управління часом;
- застосовувати повний спектр умінь у галузі інформаційних технологій та виявляти зрілу комп'ютерну грамотність.

Студент Суб'єкт	Що робить? Активне дієслово	Для чого? Об'єкт	Як? Модальність
буде здатен	здійснювати	академічні і промислові умови	розв'язування проблем
	використовувати, ре- гулювати, створювати	обчислювальні системи	великі
	працювати	член команди	ефективно
	планувати, виконувати	науковий або промисловий дослідницький проект	
	укладати (писати)	праці, доповіді	професійний рівень
	готувати, проводити	семінари	професійний рівень
	Здійснювати	управління часом	незалежно, ефективно
	застосовувати, виявляти	уміння в ІТ галузі, комп'ютерна грамотність	повний спектр, зріла

Рекомендації щодо проектування та формулювання результатів навчання на рівні програми та модуля

Fry H., Ketteridge S., Marshall S.. A handbook for teaching and learning in higher education// London: Kogan Page, 2000.

- Починати опис результату навчання дієсловом дії, за яким іде об'єкт дієслова, а далі – фраза, яка формує контекст.
- Використовувати лише одне дієслово для опису одного результату навчання.
- Уникати складних речень, за необхідності використовуйте більше, ніж одне речення для зрозумілості.
- Переконайтесь, що результати навчання для навчальної дисципліни/модуля співвідносяться із загальними результатами освітньої програми.
- Результати навчання повинні бути видимими та вимірюваними, а також такими, яким можна дати оцінку.
- При написанні результатів навчання пам'ятайте про обмеження у часі, протягом якого повинні бути досягненні ці результати, оскільки завжди є небезпека того, що автор може проявити надмірну амбіційність при написанні; запитайте себе, чи реалістично досягти ці результати навчання за наявних часових та ресурсних обмежень.

Рекомендації щодо проектування та формулювання результатів навчання на рівні програми та модуля

- Оскільки ви працюєте над написанням результатів навчання, пам'ятайте про те як ці результати будуть оцінені, а саме: як ви будете знати, що студент досяг цих результатів навчання? Якщо результати навчання є надто широкими, можуть виникнути труднощі при їх оцінюванні. І навпаки, якщо – занадто деталізованими, то перелік результатів навчання може бути надто довгим.
- Перед завершенням запитайте колег і, можливо, колишніх студентів, чи написані результати навчання є зрозумілими для них.
- При написанні результатів навчання для студентів другого та наступних курсів, намагайтесь уникнути перевантаження списку результатів навчання результатами, які взяті з нижніх рівнів таксономії Блума (наприклад, Знання та їх Розуміння в когнітивній сфері). Спробуйте поставити завдання студентам використати те, що вони вивчили, шляхом використанні результатів навчання, взятих з вищих категорій (наприклад, Застосування, Аналіз, Синтез та Оцінювання).

Рекомендую для ознайомлення!

***Level-setting and recognition of Learning Outcomes
The use of level descriptors in the twenty-first century***

James Keevy and Borhene Chakroun

© UNESCO 2015

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ
РОЗРОБЛЕННЯ ПРОФІЛІВ СТУПЕНЕВИХ
ПРОГРАМ,
ВКЛЮЧАЮЧИ ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА
ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ**

CoRe 2 project – “Compemences in Recognition and Education 2” www.core-project.eu

Проект CoRe 2 опрацьований експертами ENIC/NARIC протягом 2008-2010 років як розвиток ідей проекту TUNING щодо компетентнісного підходу в побудові навчальних програм, а також проекту CoRe 1, в якому досліджувалася роль профілю програми (Degree Profile) як інструменту, який, поряд із дипломом, академічною довідкою та Додатком до диплому, сприятиме кращому розумінню кваліфікацій та полегшуватиме їх визнання.

Методологія побудови студентоцентрованої освітньої програми

1. Визначення потреби та потенціалу програми
2. Визначення профілю та ключових компетентностей
3. Формулювання програмних результатів навчання
4. Вирішення питання щодо модуляризації освітньої програми
5. Визначення компетентностей та формулювання результатів навчання для кожного модуля
6. Визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання
7. Перевірка охоплення ключових загальних та предметно-спеціалізованих компетентностей
8. Розроблення освітньої програми та її структурних одиниць
9. Перевірка збалансованості та реалістичності програми
10. Моніторинг та удосконалення програми в процесі її реалізації

Профіль освітньої програми

Профіль програми є коротким (обсягом 2 сторінки), його основне призначення – виразити найбільш суттєву інформацію про навчальну програму. Він визначає місце програми на академічній карті, або в тематиці наукових досліджень.

Профіль програми визначає предметну область, до якої належить дана навчальна програма, її рівень (перший, другий, третій цикли) та специфічні особливості даної програми, які відрізняють її від інших подібних програм.

Профіль програми може бути самодостатнім документом (наприклад, в інформаційному пакеті університету), або частиною Додатку до диплома (пункт 4.2).

Хто може використовувати Профіль програми?

- Працівники вищих навчальних закладів.
- Компетентні фахівці із визнання документів про освіту.
- Абітурієнти та Студенти для кращої орієнтації щодо вибору спеціальності та оволодіння компетентностями.
- Працедавці для отримання інформації щодо академічного та професійного профілю випускників.
- Інші вищі навчальні заклади, які шукають точок співпраці.
- Акредитаційні (особливо - європейські) інституції.

Структура профілю програми

Загальна інформація (титул програми)

A. Ціль навчальної програми.

B. Характеристика програми.

C. Придатність до працевлаштування та подальшого навчання.

D. Стиль викладання.

E. Програмні компетентності.

F. Програмні результати навчання.

Загальна інформація (титул програми)

1. *Повна назва кваліфікації на мові оригіналу.* Доцільно включити назву кваліфікації англійською мовою (бажано – офіційний переклад). Треба переконатися, що вказана назва є такою ж, як в дипломі, Додатку до диплому, в акредитаційній інституції.
2. *Офіційна назва програми.* Зауваження – див. вище.
3. *Тип диплому та обсяг програми.* Приклади типів – одиничний, подвійний, спільний. Обсяг вказується в кредитах ЄКТС та/або в кількості років навчання.
4. *Навчальний заклад.* Офіційна назва навчального закладу(ів), який(і) присуджує(ють) кваліфікацію. У випадку спільних дипломів вказуються усі навчальні заклади (назва, країна, виш-координатор).
5. *Акредитуюча організація.*
6. *Період ведення.* Вказується рік акредитації чи інституційної перевірки.
7. *Цикл/рівень.* Вказуються цикли/рівні програми в трьох Рамках: QF for ENEA, EQF та національній.

Профіль освітньої програми

А. Ціль навчальної програми

Коротка (у двох реченнях) ціль навчальної програми, коротке резюме.

В. Характеристика програми

- 1. Предметна область (дисципліна).* Якщо програма є мульти- чи міждисциплінарною, то вказується відсоток основних компонент.
- 2. Основний фокус програми та спеціалізації.* Наприклад: загальна освіта в предметній області, спеціалізації на вищих рівнях.
- 3. Орієнтація програми.* Наприклад: теоретична, професійна, наукова, прикладна тощо.
- 4. Особливості та відмінності.* Вказуються особливості програми, які відрізняють її від інших подібних програм (необхідність практики, стажування за кордоном, іноземна мова викладання тощо)

С. Придатність до працевлаштування та подальшого навчання

1. *Придатність до працевлаштування.* Коротко вказуються основні посади, місця праці, професійні можливості, доступ до професійної або державної акредитації тощо. У випадку регульованих професій вказується відповідний титул та права із ним пов'язані. Бажана посилка на відповідну правову базу.
2. *Подальше навчання.* Вказуються усі можливості для продовження навчання на вищому рівні.

D. Стиль викладання

1. *Підходи до викладання та навчання.* Коротко (до 3-х рядків) описуються основні підходи, методи та технології, які використовуються в даній програмі. Наприклад: студентсько-центроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через лабораторну практику тощо.
2. *Методи оцінювання.* Наприклад: усні та письмові екзамени, практика, ессе, презентації, проектна робота тощо.

Е. Програмні компетентності

1. *Загальні компетентності.* Подається перелік загальних компетентностей.
2. *Спеціальні компетентності.* Подається перелік спеціальних компетентностей.

В секції Е рекомендується вказувати від 8 до 15 компетентностей загалом. Бажано навести коментар кожної із компетентностей. Можлива додаткова внутрішня класифікація компетентностей (особливо спеціальних в залежності від спеціалізації).

Г. Програмні результати навчання

Наводиться перелік основних Програмних результатів навчання (рекомендована кількість – від 15 до 20).

При формулюванні Програмних результатів навчання рекомендується враховувати міжнародні зразки (формулювання), наприклад, розроблені в проекті TUNING.

.

Приклад оформлення освітньої програми (Львівська політехніка)

1. Профіль освітньої програми.
2. Повний перелік компонент освітньої програми (навчальні дисципліни, практики, курсові проекти, кваліфікаційна робота тощо), представлений у вигляді таблиці. Компоненти класифікуються на дві групи: спільні для усіх вибіркових блоків (обов'язкові для усіх студентів даної спеціальності) компоненти та компоненти окремих вибіркових блоків (групуються за блоками). Для кожного компонента вказується його кредитний вимір, структура навчального навантаження, форма підсумкового контролю та код. Окремо вказується загальний кредитний обсяг дисциплін вільного вибору студентами та рекомендації щодо вибору (якщо наявні) поглиблення та розширення певних компетентностей.
3. Матриця, яка показує взаємозв'язок між програмними компетентностями ОП та компонентами ОП.
4. Матриця, яка показує забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП.
5. Структура ОП.

Навчальний план не входить в пакет документів, оскільки:

- Він складається на наступний навчальний рік, можуть бути певні зміни тощо.
- Повна інформація, необхідна для складання навчального плану, міститься в 2 та 5.

© Yuriy Rashkevych, Vice-Rector, Lviv Polytechnic National University

Юрій Рашкевич, проректор Львівської політехніки, національний експерт

© EU-funded project «National Higher Education Reform Experts – HERE team Ukraine»

HERE team webpage: <http://www.erasmusplus.org.ua/erasmus/ka3-pidtrymka-reform/natsionalna-komanda-ekspertiv-here.html>

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!